

הלבנות טמאת אכלין פרק ה

א. ידות האכלין, הן העצים הרבין הסמוכין לאכל שהאכל נתלה בהן מן האילן, כמו עקצי תאנים והאגסים וקצת האשכול; וכן הגרענים, וכיוצא בהן מדברים שהאכל צריך להן. ושומרי האכלין, הן הקלפה שעל האכל שהיא שומרת אותו; וכן כל כיוצא בזה.

ב. כל שהוא יד, ואינו שומר מטמא ומטמא, ולא מצטרף; וכל שהוא שומר אף על פי שאינו יד, מטמא ומטמא ומצטרף; וכל שאינו לא שומר ולא יד אינו מטמא ולא מטמא, ואין צריך לו שומר שאינו מצטרף.

ג. כיצד מטמא ומטמא, ואינו מצטרף: שאם נגעה טמאה ביד, נטמא האכל התלוי בו; ואם נגעה טמאה באכל, נטמאת היד. ואין היד מצטרפת עם האכל, להשלימו לכביצה או לחצי פרס; אבל אם היה שומר, הרי זה מצטרף לכביצה ולחצי פרס.

ד. כשם שיד לטמאה, כך יש יד להכשר שאם הכשר היד, הכשר כל האכל התלוי בו; ויש יד לפחות מבזית, ויש שומר לפחות מכפול. ושומר שחלקו, אינו מצטרף עם האכל.

ה. ומניין לשומרי אכלין שהן מטמאין עם האכלין כשהן מחברין בהן, שנאמר "על-כל-זרע זרוע אשר יזרע" (ויקרא יא, לו): בדרך שבני אדם מוציאים לזריעה, חטים בשעוריהן, ושעורים בקלפיהן, ועדשים בקלפיהן; והוא הדין לשאר השומריין.

ו. ומניין לידות האכלין שהן מטמאות ומטמאות כשהן מחברין עם האכל, שנאמר "טמא הוא, לכם" (ויקרא יא, לח) לכל שבצרכיכם. הבוצר לגת, אין לו ידות שהרי אין לו צרך ביד, מפני שמוצץ את המשקה. הקוצר לספוח, אין לו ידות שהרי אינו צריך ליד.

ז. כל ידות האכלין שבססן בגרן, טהורין. פסיגה שלאשכול שרקנה, טהורה; ואם נשתיר בה גרגר אחד הרי זו יד לאותו גרגר, ומקבלת טמאה. וכן שרביט תמרה שרקנו, טהור; שיר בו תמרה אחת, טמא. וכן שרביט קטניות שרקנו, טהור; שיר בו גרגר אחד, מקבל טמאה.

ח. לעולם אין שומר, על גבי שומר; אלא שומר אחד בלבד הסמוך לאכל, הוא הנחשב עמו. שלוש קלפות בבצל: פנימית בין שלמה בין קדורה, מצטרפת; אמצעית שלמה מצטרפת, קדורה אין מצטרפת; החיצונה בין כך ובין כך, טהורה.

ט. כל הקלפין מטמאות ומטמאות ומצטרפות, מפני שהן שומר. קלפי פולין וקלפי תרמוסין זרקן, אינן מטמאות; כנסן לאכלין, מטמאין; ואם נשאר בהן אכל בין כך ובין כך, מטמאין. קלפי מלפפון אף על פי שאין בהן מתוך המלפפון, מטמאות טמאת אכלין.

י. השעורים בזמן שהן יבשין, קלפתן מצטרפת עמהן; ובזמן שהן לחין, אין מצטרפת. אבל החטה בין לחה בין יבשה, קלפתה מצטרפת.

יא. כל הגרענים מטמאות ומטמאות ולא מצטרפות, חוץ

מגרענת הרטב; אבל שלתמרה יבשה, אין מצטרף. החותל שעל הגרענה שלרטב, אין מצטרף; ושעל גרענת היבשה, מצטרף מפני שהוא דבוק באכל, נחשב כאכל.

יב. גרענה שלרטב שיצאת מקצתה כל שפנגד האכל מצטרף, והיוצא אינו מצטרף. וכן עצם שיש עליו בשר, כל שפנגד הבשר מצטרף. היה עליו הבשר מצד אחד, אין מצטרף ממנו אלא העצם שתחת הבשר עד חלל העצם; ואם לא היה לעצם חלל, רואין אותו כאלו הוא כעבי האזוב, ושאר העצם אין מצטרף, שהעצמות לבשר כמו שומר הן חשובין. קליה שהיה עליה בשר, אפלו כפול גורר את כלה לטמאה.

יג. גרעני זיתים וגרעני תמרה אף על פי ששלקן לאכלין, אין מטמאין. גרעני חרובין אף על פי שפנסן לאכלין, אין מטמאין; שלקן לאכלין, מטמאין.

יד. אלו מטמאין ומטמאין ומצטרפין שרשי השום והבצלים והקפלוטות בזמן שהן לחין, והפטמה שלהן בין לחה בין יבשה, והעמוד שהוא מכון כנגד האכל, ושרשי החזרין והנפוס; ושרשי צנון גדול מצטרף, והסיב שלו אינו מצטרף; ושרשי המתנה והפיגם, ושרשי ירקות שדה וירקות גנה שעיקרן לשתלים, והשדרה שלשבלת והלבוש שלה, ועקצי תאנים וגרגרות, והכליסין והחרובין.

טו. ואלו מטמאין ומטמאין ולא מצטרפין שרשי השום והבצלים והקפלוטות בזמן שהן יבשין, והעמוד שאינו מכון כנגד האכל, ומלעין שלשבלים והן השערות השחורות שבראש השבלת שהן דומין כמו מסר, ועקצי האגסין והקרטסמלין והפרישין והעזורין, ועקץ דלעת טפח הסמוך לאכל, ועקץ קנדס טפח.

טז. וכן יד הפרפיל טפח מכאן וטפח מכאן, והפרפיל הוא השריג שהאשכולות תלויין בו, ויד האשכול כל שהוא, וזנב האשכול שרקנו, ויד המכבד שלתמרה ארבעה טפחים, והמכבד הוא העץ האדם שהשרביטין תלויין בו והתמרין דבוקות בשרביטין, וקנה שלשבלת שלושה טפחים; ויד כל הנקצרין שלושה טפחים, ושאין דרכן להקצר ידיהן ושרשיהן כל שהן: כל אלו מטמאין ומטמאין ולא מצטרפין, מפני שהן ידות אכלין.

יז. ואלו לא מטמאין ולא מטמאין ולא מצטרפין שאר כל העקצים, ושרשי קלסי הפרוב, וחלפות תרדין וחלפות הלפת, והן העיקרין שנשארו בקרקע כשלקטו הפרוב והלפת וחזרו והחליפו, וכל השרשין שדרכן להגזז שנעקרו עם האכל.

יח. הפטמה שלרמון מצטרפת, והנץ שלו אינו מצטרף. הרמון והאבטיח שנמוק מקצתו, אין הנשאר חבור לאותו שנמוק; ואין הנשאר מן הקלפה מצטרף, שהרי אין שמירתו מועלת כלום. וכן אם היה שלם מכאן ומכאן, ונמוק מן האמצע אין הצדדין חבור זה לזה, ואין קלפתו מצטרפת. עלי ירקות ירקין, מצטרפין; ולבנים אין מצטרפין, שהרי אינן כלום.